

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori: Mercurul și Sambet'a, Fiecare una data pe săptămână, — Pretiul: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Trieri este de 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 40 doideceni, or 8 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postea c. r., și pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'eu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu înainte nu ee voru mai primi publicari.

Nr. 16.

Brasiovu, 26. Februaru 1864.

Anulu XXVII.

Prolepte de involéla

ale lui Ludovicu Kovács.

Ungari'a și Croati'a încă n'au tramisu deputatii și magnatii lor la senatulu imperialu, prin urmare aceleasi tieri încă nu recunoscera legalitatea patentei imperiale din 26 Fauru 1861. Pre catu timpu opiniunile ómeniloru era terórisate și amerintiate cu anatema politica și mai alesu nátionala, era preste potintia de a afla vointiele și dorintiele lor. Abia in a. 1863 diurnalulu „Független“ (Independen-ti'a) condusu de D. Lud. Kovács avu curagiulu pe diumatate de a indegeta s'eu aiepta unu felu de cale camu de mediulocu, pe care Ungari'a amblandu se se apropie și impace cu cealalta parte a monarchiei. D. Kovács a patitu din doua parti mari neplaceri și a trebuitu se se retraga! Dupace ardelenii ocupara bancile in senatulu imperialu, Monitorulu un-gurescu *) diu Pest'a esi, precumu bine ve aduceti amintecu unu articulu, prin care sparse tacerea și recomandá Ungariei deadreptulu, cá se primésca patent'a din 26 Fauru cu tóte urmarile ei. Ceea-ce a urmatu, d'upa acésta rumpere de tacere eara sciti: alergaturi pe la Vien'a, incercari felurite, intrige și — earasi pauza.

Intre acestea D. Kovács Lajos publicá un-gurescu și nem-tiescu o carte titulata: Incercarea unei deslegari specificate a cestiuniloru de organizatiune. Pesta 1863.

Dela an. 1861 adica din anulu cumpliteloru confusiunil de idei și pana in Dec. 31. an 1863 încă nu s'a vediatu nici unu prodeptu alu publicitatii un-gurescu, carele se fia regbatutu asia departe, in cestiunile dilei și se fia aplicatu cutitulu la radacin'a mai multoru din ele.

Aceia carii citescu jurnale nem-tiescu și un-gurescu voru fi observatu, cumca cele mai de frunte din ele s'au ocupatu inadinsu de cartea lui Kovács facundu din aceeasi extracte și supunendu la recensiu ni fiacare din punctulu seu de plecare. Din acea carte auctorulu a pusu a se impartii esemplare pe la toti membrii senatulu imperialu in Vien'a; semnu in-vederatu, ca auctorulu ii pasa, cá ideile lui se ajunga si la cunoscintia corpuriloru legislative austriace.

Vitregelile impregiunari ale timpulu pe noi nu neau er-tatu a ne ocupa in lunile mai dincóce cu esaminarea unoru cestiuni, care inca totu mai producu atata grija și neodihna in aceste tieri și care nedeslegate cumu sunt ele astadi, ne retienu pe toti mai multa s'eu mai pucinu dela calea unui progresu treptatu și liniscitu. Cu tóte acestea marturisim, ca astadi chiaru apucaramu condeitulu cu destula neplacere spre a ne lasá mai afundu in asia numit'a politica strinsu intielésa. Amu dori cá se nu mai facemu politica, ci se facemu cu totulu alte lucruri, prin care se se asigure prosperitatea publica și viitorulu nostru. Cu tóte acestea trebuie se cedemu si asta-data unui destinu care ne persecuta de mai multi ani. Avemu deci a ne trage si noi socotél'a cu D. Kovács si cu partit'a lui, pentrucá se nu ni se póta dice: qui tacet consentire videtur.

Cu acést'a nu voim a dice, ca noi la totu ce a scrisu D. L. Kovács cu scopu de a mediuloci o involéla definitiva intre Ungari'a și intre imperiu, amu fi cu totulu de alta opiniune, ci doriam a pre'nsciu ni pe cititoru, ca in decursulu extracteloru ce vomu impartasi, vomu fi constrinsi a combate totu-odata acelea opiniuni, pe care le tienemu a fi periculóse nu numai pentru nátiunile conlocuitóre, ci și pentru liniscea si pacea publica in viitoru.

Mai nainte de a intra mai deaprópe in sirulu ideiloru auctorulu, nu ne potemu conteni a nu permite din precuven-tarea s'a urmatórele pasage, pe care le subscriemu și noi, pentrucá din o trista și doreósá esperiintia suntemu petrunsi de adeverulu lor. Aceleasi sunt:

„Ei astépta și noi astéptamu,*) și neci unulu nu vede, ca noi toti perdemu astéptandu Generatiu-nea ce traiesce in periodulu de transitiune, totudeana merita compatimire. Candu ideile diu doua epoce isi dau in capu unele cu altele, candu ce e Vechiu cade in ruine, eara ce e Nou încă nu apucá a lua forma, atunci totudeana si pre-totindenea este timpul crizei. In asemenea dile de prefaceri a le spiriteloru totudeana se renoiesce povestea despre tur-nulu Babilonulu, limb'a ómeniloru se turbura și ei nuse mai intielegu unii pe altii“.

„Candu cineva se inclésta cu ambele mani de trecutu, atunci tóte le vede in alta lumina; din contra doritorii de a inói vedu earasi prin alti ochilari. Ambele aceste partite ne-cumpatate se inoiera un'a cu alt'a intr'o lupta furiosá, eara patim'a se naltia mai pre asu de totu.“

„Unde este adeverulu? Neci la o parte nu e intregu. Cumpatulu și prudintia isi afla locul numai intre cele doua extreme. Se intielege de sine, cumca acela carele se va aruncá la mediulocu intre cele doua partite extreme, are se scia din capulu loculu, cumca ról'a ce a priimitu este fórté neplacuta; elu trebuie se atea gata de a vedé cumu ambele partite saru in capulu lui, din cauza oa nu póte indetula neci pe un'a neci pe alta.“

„Acésta este istori'a prefaceriloru in tóte timpurile:**)

„Celu ce se amesteca in dilele nóstre in politica, trebuie se cunósca acestu decursu alu lucrurilor. Acela care in asemenea timpuri isi perde cumpatulu in urmarea incur-caturiloru de idei (ce vede la altii), nu merita compatimirea nóstra. Aoela care intre asemenea impregiurari dorece s'eu canta influentia politica, merita póte admirarea, nu inse si imi-tarea nóstra; decá inse cuiva i se da ocaziune de a face cate ceva, eara elu o respinge, acela nu e patriot.“

„Eu neci amu cautatu neci amu respinsu ocaziunea. Eu nu m'amu determinatu usioru a intra in sirulu combatantiloru, inse neci ca amu parasitu asia usioru lupt'a. Amu esitu apoi, pentrucá m'a u silitu a esi etc. etc.“

Mai nainte de a intra deadreptulu in meritulu cestiuni-loru, D. L. Kovács arunca o cautatura fórté seriósá impregiuru de sine, s'eu adéca elu mai face si aceea ce pe elinesce se dice prolegomena. Pentrucá se 'i intielegemu scopurile cu atatu mai bine, trebuie se ne facemu si noi cunoscuté inca si ideele desfasiurate in acea privire a sa generala, vomu urma inse asia, ca ori unde vomu simti trebuintia, ne vomu adage si noi indata reflesiunile nóstre individuale, pentrucá asia se se cunósca, in ce ne invoim si in ce nu cu ideile auctorulu. D. Kovács dice in prolegomen'a s'a:

„Dela acea straformare marétiá si afundu pet.undietóre care stá cá bariera (hotaru, terminu) intre trecutu si viitoru, s'au petrecutu 15 ani, bogati de invatiaturi, precumu si de calamitati. Credemu ca a sositu timpul, pentrucá se ne tragemu socotél'a cu noi si cu starea nóstra.“

„Noi ne aveamu cas'a strabuna pe pamentulu castigatu de parintii nostrii, si eramu aparati bine intre acei muri in-ne-griti de timpuri si sub acelu coperementu credintiosu. In a. 1848 aflaramu ca oas'a ne este prea strimta, eara fiindca nu amu potutu cladi prea in-te un'a mai mare, noi sparseramu paratii, eara invelisiulu se derimá si astadi ne aflamu sub ce-rulu liberu.“

*) Regimulu si Ungari'a, s'eu decá mai vrei, nemtii si magiarii. Not'a rec.

***) Asia este, pentrucá in política fórté raru se ade-versece acioma evangelica „fericitii cei facatori de pace.“ Toc-ma din contra, in politica mai totudeana cei mai nefericiti sunt aceia, carii isi propunu desperatulu scopu de a mediuloci intielegere, involéla, impaciuire intre partite, s'eu intre acestea si regimu. Asemenea incercari se spargu mai cu sama in ca-pulu incercatoriloru. Not'a recensintelui.

*) Sürgöny.

„La acésta nu nea silitu neci cas'a Domnitóre, neci ném-tiulu; noi facuramu de buna voia aceea ce facuramu.“

„De buna voia amu rupt'o cu trecutul, amu datu institutiunile vechi preste capu, ne amu deschisu nóua in sine unu periodu nou. Dupace inse noi amu facutu tóte acestea, trebue se priimim si urmarile; noi trebue se invingemu re-lele provenitóre din lips'a de acoperementu, trebue se punemu man'a spre a ne cladi unu edificiu nou.“ — (Va urmá.)

Circulariulu Eplscopescu

pentru conchiamarea sinodului diecesei gr.-orient. din Transilvani'a pe a. 1864. Nr. Cons. 105. 1864.

Adunarea nóstra bisericésca din anulu 1860 in § 12 alu protocolului seu m'au insarcinatu pre mine, cá la intemplantarea aceea nenorocósa, candu n'aru urmá neci o resolutiune mai inalta in obiectulu rastaurarei vechiei nóstre mitropolii pana la serbatórea Santului Georgiu 1861, dupa carea ar' trebui s'a urméze convocarea unui sinodu, atunci eu in intielesulu canóneloru, ce prescriu tienerea sínódeloru anuali, se conchiemu sinodulu diecesanu pe 8 Maiu 1861; si de si prea bucuros amu urmatu eu acestei insarcinari, ca-ci amu si fostu convocat sinodulu cestiunatu pe 8 Maiu 1861 prin cerculariulu meu din 28 Martiu 1861 Nr. Cons. 310, dar' apoi curendu dupa aceea amu fostu silitu a revocá tienerea acelu sinodu prin cerculariulu meu din 18 Aprile 1861 Nr. Cons. 415, in care amu espusu si cauzele amanarei aceluia-si sinodu, inse totu-deodata amu si promis serbatoresce, ca fara amanare voiu conchiamá sinodulu, cumu voiu gasi unu tempu mai oportunu.

Afandu acumu tempulu oportunu, si totu-deodata si necesitatea imperativa pentru tienerea unui sinodu spre organizarea trebiloru nóstre bisericesci, scolare si fundationale, si spre a reportá unei adunari bisericesci cele intemplate in caus'a rastaurarei mitropoliei nóstre, nu intardi a escrie sinodu pe Duminec'a a 3 a Santeloru Paresimi, ce cade in 22 Martiu in anulu acést'a, si a pofti pre parintii protopopi, cá pe bas'a § 11 din protocolulu sinodului anului 1860, si a aclusului lui sub lit. P. (pag. 63 si 126—132 din acelu protocolu) se intocmésca cele necesarii spre alegerea deputatiloru. — Membrii sinodului, cari potrivit statutului provisoriu despre sinodu sub lit. a, b, c si d, nu se alegu, ci se conchiama directu, acei'a voru priimi dela Mine hartia invitatória.

Inca mai renduescu, cá in tóte besericele nóstre eparchiale in Duminec'a a trei'a in 22 Martiu se se tiena chiamarea Duchului Santu, ear' Duminec'a a patr'a in 29 Martiu multumita au docsologi'a mare dupa tipiculu din liturgieriu, séu dupa randuél'a mea, ce amu publicatu cu privilegiulu nostru din anulu 1850.

Din siedinti'a consistoriala tienuta la Sabiiu in 20 Fauru 1864 de totu binele voitóriu archiereu,

Andrieu barone de Siagun'a m. p. episcopu.

Asociatiunea. Protocolu, ce s'a luat in siedinti'a comitetului asociatiunei transilvane tienuta in 1 Martiu c. n. 1864 sub presidiulu ordinariu, fiindu de facia dd. membrii comitetului: Petru Manu, Dr. Pavelu Vasiciu, Nicolau Pope'a, Sav'a Barcianu Popoviciu, Dr. Ioanu Nemesiu, secretarulu II. Ioan Rusu, casierulu Ioan Brote, controlorulu Alecs. Bacu si archivarulu Vis. Romanu. D. membru alu comitetului Iacobu Bolog'a din caus'a unei bóle periculóse intre unii membri ai familiei, nepotendu fi de facia la siedintia, si a datu consensulu séu la tóte lucrarile aceleia.

§ 1. Esc. S'a D. presiedinte pre candu de o parte-si descopere bucuri'a sea, ca se afla earasi in plecut'a positiune, spre a poté presiedé la lucrarile comitetului asociatiunei, totu-deodata de alta parte se afla si motivatu a-si descoperi parerea s'a de reu, ca din caus'a

absentarei la senatulu imperialu atatu a Escelentiei Sale, catu si a Rmului D. vicepresiedinte, pana acumu nu s'au potutu tiené siedintiele lunarie ale comitetului dela 6 Octobre a. c. si ca acésta netienere cu atatu s'a simtitu mai tare, cu catu ca stipendiele asociatiunei pana acumu nu s'au potatu imparti; deci in urmarea acestor'a propune, cá acésta impregiurare se se reporteze adunarei generale venitóre a asociatiunei cu aceea, cá aceea-si se binevoiésca a luá measurele de lipsa pentru prevenirea pe venitoriu a ataroru casuri. — Conclüsü. Propunerea Esc. Sale a Dlui presiedinte, luandu-se in scrisu si deplina considerare si apretiare din partea comitetului, se radica la valórea de conclusu alu acelu'a.

§ 2. Esc. S'a D. presiedinte aduce la cunoscinti'a comitetului scrisórea in. guverniiu regiu dto 6 Fauru Nr. 4468/1864, prin carea se rescrie, cumuca incontr'a priimirei dd. Grigoriu Brancovanu principe, Pall'a Sc. Falcoianu si G. Cretianu in numerulu membriloru asociatiunei, nu subversara neci o dificultate. Ear' catu pentru fratii Ioanu si Nicolau Alesiu din Bucuresci, ambii acestia fiindu suditi austriaci, n'au lipsa de consensulu mai inaltu, in intielesulu statuteloru. Se ia spre placuta cunoscintia, si secretariatulu se insarcinésca a le tramite respectivele decrete.

§ 3. Se citește o harthia a Esc. Sale, Dlui cancelarulu aulicu, conte de Nádasdy, dto 29 Oct. 1863, prin carea Esc. S'a in limb'a romana, multiamesce in espresiunile cele mai calduróse si mai binevoitóre, asociatiunei transilvane, pentru alegerea s'a de membru onorariu alu aceleia. — Acést'a se ia spre cea mai imbucuratóre cunoscintia din partea comitetului, si totu-deodata se decide, cá trecunduse in protocolu se se aduca si la cunoscinti'a adunarei generale a asociatiunei.

§ 4. Asemenea se aduce la cunoscinti'a comitetului multiamit'a Dlui profesorulu la academi'a c. r. din Sabiiu, Dr. Aloisiiu Sentz dto 29 Oct. 1863 pentru alegerea s'a de membru onorariu alu asociatiunei, (concepata earasi in limb'a romana). — Comitétulu decide, cá si acést'a se se aduca la cunoscinti'a adunarei generale venitóre a asociatiunei.

§ 5. Se reportéza despre starea casei asociatiunei pe tempulu acestei siedintie; din carea se vede, cumuca cas'a asociatiunei in 1 Martiu posede sum'a totala de 21,619 fl. 21 cr. v. a., si anume: a) in obligatiuni publice, adica urbariale natiunale si de impremutulu statului in valóre nominala de 4920 fl. b) in asemnatiuni de ale banței ipotecarie in v. a. 13,500 fl. c) in obligatiune private vi a. 1100 fl. si d) bani gat'a adica in bancnote 1994 fl. 76 cr., argintu 104 fl. 45 cr. séu 2099 fl. 21 cr. e) galbini in sum'a 161 si 3/2 napoleond'ori, in urm'a conclusului din 6 Oct. § 64 anulu trecutulu s'a schimbatu cu 944 fl. 21 cr. v. a. — Erogatele se suie pana la acésta siedintia la sum'a de 540 fl. 16 cr. v. a. — Se ia spre sciintia.

§ 6. Se comunica din partea inaltului presidin gubernialu dto 29 Iuliu Nr. 4368/1863, precumuca in urm'a descoperirei inaltei cancelarie aulice dto 22 Iuliu Nr. 3354/1863, stipendiatulu asociatiunei Ioan Dragomiru in semestrulu I. 1862/3 a doveditu diligintia indestitóre, prin urmare merita si pe venitoriu folosirea avutului stipendiu. — Se ia spre sciintia.

§ 7. Se presentéza contulu pentru gatirea unei tece pentru cartile asociatiunei in sum'a de 40 fl. v. a. — Cas'a asociatiunei se insarcinésca cu esolvirea acestei sume. (Va urmá.)

Blasiu, in diu'a de Trei santi 1864. Noutatile, ce cerculéa pre la noi, mai multu sunt intristatória, decatu redecatória de anima!

Voliu se dicu: Ilustritatea sa D. Episcopulu alu Urbei M. aru fi pasitu la mediulocu ca atacatoriulu, si nu cá aperiatoriulu, — asiédiameneloru nóstre basericesci; se mai

alesu in contra forurilor protopopesi — asia mutilate — cumu remasera — bietele, oari sunt unu spin in ochii ultra — muntiniloru, dicundu: cumca acele s'aru fi indesatu in Baseric'a romanésca Transilvana de pre tempulu predomniei calvinismului sub G. Rákoczy I. et II. si oa nu aru descende din vechimea cea mai inalta a Baericeii crestine!?

Uita inse Ilustritatea s'a: (— dato, non concessio: ca acele s'aru fi indesatu in Baseric'a romanésca din a dou'a mana, si nu din cea de antani'a — quod est demonstrandum —) cumca ce'e bunu — ori de unde aru purcede — se recomanda prin pretiulu lui din laintru!

Uita mai iucolo si acea impregiurare: candu unu bietu caletoriu pierdutu si piersecatu in tieri departate, sub influenti'a arsitiei sórelui erá pre aci se-l-ardia limba de setea, ce-lu debeláse; de nu aru fi datu dintru una intemplare partenitória preste unu riutiú, limpede cá cristalulu, din ap'a caruia stemperandu-'si setea recoritu procese pre riutiú in susu; cá se védia esvorulu lui; unde ajunsu stete uimitu locului, candu vediá spre mirarea lui, ca acelu riutiú limpede cá cristalulu esvorindu din pamentu trece priu unu capu de cane, luandusi direptiunea intru acea parte, unde dede bietulu caletoriu preste elu!

Ma! nemultumitu cu atatu! trage atentiunea veneratului ordenariatu metropolitanu la crescerea tenerimei din institututele de aice presupunendu: cá acesteia ei s'ar dá una direptiune falsa!?

De unde nu e neci una mirare, déca veneratulu si susu laudatulu ordenariatu metr. dupa cumu se suna — aru fi venitu in atengeri neplacute cu Ilustritatea S'a D. Episcopu alu Urbei Mare!?"

Vasiliu Pop.—

Dela M. Osiorheiu ni se scrie, ca D. Br. Apor, presied. tablei r. chiamatu s'a dusu la Vien'a, si Dlui cons. gub. Alduleanu denumitu vice-presiedinte la tabla r. prin telegrafu i se incredintiá presidiulu tabulei regie. —

Sucéva, in ³/₁₅ Februariu 1864. Alumnii seminariáli, preparandu-se cu producatiuni din musica instrumentala si vocala catu si cu dechiamatiuni din cei mai alesi autori ai literaturii romane, luandu apoi incuvintiarea rectoratului si cumu se pare si invoirea formala a Esc. Sale d. episcopu, pune la cale acumu, cu spese proprie, una petrecere, ce se va tiené in 20. Februariu (3. Martiu*) a. c. in Cernauti, pe piati'a faine, in localitatile de sub Nr. 711.

Scopulu primariu alu productiunei e insestrarea fondului infiantiatu nainte de doi ani de oatra alumni, cu scopu, „de a ajuta pe cate unu tineru capace si zelosu, dara seracu, la continuarea studiiloru de universetate.“*)

Din parte-ne nu aflamu cuvinte a laudá indestulu, acesta intreprindere fiindu ca purcésa din nesce anime tenere, ce batu cu caldura pentru interesele nóstre natiunale si cari demustra in fapta ca sunt deplinu petrunse de adevverulu intristatoriu alu cuvintelorú, ce le-a respicátu d. Alecu de Hurmuzachi in adunantia generala II a reuniunii romane din Cernauti, dicundu:

„Aici (in Bucovina) la totu pasulu vedemu, ca avemu lips'a de tóte si nainte de tóte, ca avemu lipsa mare si durerósa de ómeni cu studie, cu cunoscintie speciale, cu pregatiri particulare si necesarie in tóte ramurile vietiei publice si chiaru private de susu si pana diosu; — si anume: nu avemu seau pré pucinu deregutori de ai nostri, nu avemu invetiatori, eruditi, artisti de ai nostri, nu avemu advocati, medici de ai nostri, nu avemu tehnici, ba nece meseriesi, nece unu feliu de industriesi de ai nostri, nu avemu economi, selbeculti, gradinari etc. etc. de ai nostri*) —

„Nu-i avemu pe toti acestia, dar' aru trebui se-i avemu, si credu, oa aru si fi cu putintia se-i avemu, se-i producemu, se-i formamu, deaca numai ne vomu aplecá, o vomu voi cu una vointia statornica si perseveratória.“

Deci nu dorimu decatu ca se le vedemu fundulu acesta marindu-li se rapede, salu vedemu intaritu si intrebuintiatu oatu mai curendu in interesulu culturai mai nalte, de care avemu lipsa cá pescele de apa si fora de care ne aflamu cá pescele pe uscatu. —

Dr. Juncu.

Ungari'a. Facia Ungariei prin locurile, unde a dominatu seceta e fórté trista, din caus'a marei lipse de pane si de bani. Au inceputu a muri omenii de fóme in mai multe locuri. Numeralu celoru espusi fómei e mare, si impartirea ajutóreloru neci pe cate o di nu le stempera fómea, asia se intemplase in Solnocu, unde comitetulu din Pesta tramise 500 pai si abia veni pe cate o persóna din 300 espusi oate unu patrariu de pondu pe o Septemana, unu calcautiú de pane. Ministeriulu a mai asemnatu din ajutoriulu votatu vro 2 milíone fl. spre ajutoriu, colecte vinu si se facu pe totu loculu

inse lips'a totu e mare, in oatu avemu sant'a oblegatiune crestinesca a ne trage dela gura si a ajuta pe cei goli si flamandi.

O Dama in Pesta, care vendúse o serutare pentru una mie fl. in Bazarulu pentru cei lipsiti, dede miá pentru seraci Alti 30 mii fl. sosira la cancelaria ungara din London dela unu comitetu su presiedinti'a consulului din Hassia, inse tóte acestea sunt cá o picatura in mare. Se nu uitamu, ca pentru romanii fratii nostri din Banatu si Ungari'a inca nu avemu neci unu comitetu ajutatoriu si candu se voru face impartirile milei in concretu culesse si asemnate, mai sci bunulu Ddieu, cumu voru fi vediuti séu numai escpeduiti romanii, unde voru avé concurentia de lipsiti de alte nationalitati!! Cine nu o sci acésta si cine vre se o vindece?! Soimu pre bine, ca vomu fi inculpati de ultr'a nationalistu pentru o vorba cá acést'a, inse ce sei faci luoraltu, déca elu sta asia si nu altfelu! —

— Din imprumutulu de 6,500.000 fl. menitu proprietariloru mai mici pentru usiurarea lipsei, 1,000.000 fl. asemnatu pentru comune s'a si impartitu, din care urmatórele comitate au priimitu urmatórele sume: Com. Aradului 100.000 fl. com. Bichisiului 50.000 fl., com. Bihorului 30.000 fl., com. Borsiod 30.000 fl., com. Cianadului 50.000 fl., com. Ciongradului 50.000 fl., com. Hevesiu 11.000 f., com. Carasiulu 50.000 fl., com. Pestei 10.000 fl., com. Timisórei 200.000 fl., com. Terontalului 220.000 fl., com. Zemplin 20.000 fl., cerculu Haiduciloru 30.000 fl., cero. Jazigiloru si Cumaniloru 50.000 fl. sum'a 1,000.000 fl. —

Din campulu resbelului.

N'avemu de a relatá fapte, de catu numai pregatiri preste pregatiri cu postarea tunurilor si bateriloru dela Düppel, numai la Baeke se incaiarara husarii prusieni cu danesii, la cei dintaiu caditura unu oficiru, 33 feciori si 24 cai, ér' danii perdura vr'o 35 feciori.

Danesii sunt cerbicosi, ei nu lasa neci o iota din dreptulu avutu si din neamesteculu in monarchi'a lora, mai vertosu, de candu regele response la adres'a dietei: cumuca elu va durá pana in cele mai ecetreme si va face tóte spre a cascigá un'a pace favoritóre pentru Dani'a, si nu vrea desfiintiarea unirei politice intre Dani'a si Schleswigu. Cu tóte acestea, fiindu ca regele nou e némtiu, increderea danesiloru in cuvintele regelui nu e pré mare cu tóta gur'a ce o pórtia elu. —

Situatiunea cu conferinti'a e critica, fiindu-ca cabinetulu de Copenhag'a s'a dechiaratu pentru amanarea conferintieloru, apoi cu o simpla uniune personala a Schleswig-Holstainului cu Dani'a, 'si vedu danesii apunerea autonomiei, de aceea ci cerura deponerea gen. suspectu Meza si se si incredintiá comand'a suprema generalului Gerlak, cu care nu pórtia neci o frica neci candu s'aru alaturá si Germani'a lenga Austro-Prusi'a, cari vinu in perplecitate, ca in contr'a unei putericie asia de mici ele dóue poteri mari nu voru poté estórcé neci acumu nedependinti'a ducateloru, de aceea este din urma se si cam invoira, cá numai partea germana din Schleswigu se se unésca cu Holstainulu, ér' cea danesa se remana cu Danimarc'a.

Angli'a totu nu despera despre conferinti'a, cu tóte ca juristii de coróna intrebati fiindu au dechiaratu, ca tractatulu dela 1720 se privesce cá unu ce fara valóre si potere de dreptu, pe a carui base nu se mai póte intreveni. Angli'a nu pré pórtia frica de pericolulu negociului pre mare din partea germaniloru din cauza, ca estia nu pré insufla respectu in obiectulu acést'a, de aceea nu se grabesce cu intrevenire.

Situatiunea intre germani e totu asia de critica, ca-ci prinoipele Carl de Prusi'a provocá pre ducele Fridericu de Augustenburg, cá se se duca din Kiel, ca presentia lui nu se unesce cu planurile poteriloru aliata, ast'a gonire a catranitu atatu pre holstainesi catu si pre Germani; — apoi provocarea staturiloru germane de mediulocu de catra aliati, cá se 'si subpona trupele sale escsecutive din Holstainu comandai aliatoru ad. supra comandai prusiene si atunoi numai se iè parte si ei la escectiune in contr'a Danimarciei iau inversiunatu fórté si pe estia, ér' amenintiarea, ca déca federatiunea nu va face acést'a, atunci Austro-Prusi'a neci ca va mai crestá pe a treia grupa de poteri germane, ci voru luá in man'a s'a tóta caus'a Germaniei si a ducateloru sub propri'a loru responsabilitate, insufla iugrijire mare. Atat'a umilire nu o potu suferi poterile mediulócie germane. Mai adauge, ca Prusi'a vré se ocupe si Juti'a, precandu Austri'a s'aru retrage bueurósa, si aici uitate la totu nodulu gordianu alu germano-daniloru.

Proiectu pentru improprietarea fara daun'a proprietarului, si cu multumirea ambe partilor in Romania.

(Urmare).

Art. V. Munc'a de improprietare se p'ote intrebuintia de insusiu proprietarul mosiei, sub observarea conditiunilor cuprinse in artic. VI. 1 si 2; s'eu unde acesta nu va voli, se va pune din partea guvernului unu rectoru pentru munca de improprietare, care va intrebuintia dilele precumu in art. VI este insemnatu, si va dispune de venitul acelei recolte, desdaunandu pe proprietaru de pog'onele pe ani de cedatu clacasiloru spre improprietare, si pentru chiria celorlalte pog'one intrebuintiate pentru munca de improprietare, si specialmente va da in dispoziitiunea guvernului sub responsabilitatea vediuta la § 2 b. pe baza de unu clacasiu simplu, la una mosia de 1 clasa 100 lei, iar' la una de 2 clasa, cate 50 lei pe anu. —

Art. VI. Din rezultatulu munc'ei de improprietare se va efaptua atatu desdaunarea proprietariloru pentru partea de pog'one pe anu de cedatu pentru scopu de improprietare, catu mediul'oele pentru unu venitu alu proprietarului dupe espirarea terminulu sistem'ei, altu venitu in usulu fiacarnei rescumperatoru, si se va subveni pentru dobindirea aceluor'avantage, care s'au emisu cá trebuintia, apoi pentru licuidarea chieriei pog'oneleor'u circulator'eu la munca de improprietare. — D'ac'ea pentru a ajunge scopulu, ori-cine va intrebuintia munca de improprietare, va avea si indatoriri statorite prin lege. — Unile ca astea indatoriri trebue se fie ecuitabile, si esecutabile, pentru care scopu se asternemu una basa, admeand'u, ca acestu interprindiatoru, numitu „rectoru de munca improprietare” se tient'edie la una resplata mai multu in viitoru, decatu in presentu, (vedi despre acestu viitoru § 7, 8 si folia penultima).

1. La una mosie de 1 clasa
cu 30 clacasi cu 4 boi, facandu unulu 3 clacasi simpli 90
„ 90 „ „ 2 „ „ 2 „ „ 180
„ 80 „ fara boi „ 1 „ „ 30

Suma 150 clacasi amestecati formandu una numire de 300 clacasi simpli. Asta reducere in clacasi simpli este for'te inlesnit'ore pentru sistema, si de trebuintia, si va fi a servi de baza in calcule relative, asia dara bine de memoratu. —

Clacasi facu conformu cu art III. 1 urmat'orea munca:
dile cu 1 p. boi dile cu palmi

30 de clac., fiacare cu 4 boi, unulu 12 dile cu 4 boi	720	—
30 de clac., fiacare cu 4 boi, unulu 24 dile cu palmile	—	720
90 de clac., fiacare cu 2 boi, unulu 12 dile cu 2 boi	1080	—
90 de clac., fiacare cu 2 boi, unulu 36 dile cu palmile	—	3240
30 clac. fara boi, face unulu cu palm.	—	900
Totalu	1800	4860

Din care diele se se faca 550 pog'one aratura si semanatura, socotenduse la unu pogonu 3 parchi vite in 1 di, si 8 palmile	1650	4400
--	------	------

Mai remanu pentru caratura si alte lucruri (§ 13. 3 d)	150	460
--	-----	-----

Din astea 550 pog'one aratura ar' put'e resulta folosulu urmatoru:

Provente. Punemu la pogonu (redusa semantia) 100 lei ca mediu 55.000 lei

Spese. Sunt pe baza de mai susu de rescumperatu pe unu anu 135 de pog'one, unulu cate 120 lei 16.200

Chiria pertru 550 pog'one la munca in propr. à 10 lei 5.500

Rectorulu munc'ei de improprietare 3.300 25.000 „

Remane folosu 30.000 „

Acestu resultat'u curatu de 30.000 lei pe anu este la 1 mosia de prima clasa pe baza de 150 clacasi amestecati, s'eu mai bine cumu s'au vediutu mai susu pe baza de 300 clacasi simpli. Asiadara pe asta baza se se statuiasca, ca unu rectoru a munc'ei de improprietare, dupe ce au redusu si implinitu spesele cpecificate, se depuna in dispoziitiunea guvernului pentru fiacare clacasiu simplu din una mo-

sia de 1-a clasa cate 100 lei, pentru indeplinirea scopulu, de vediutu din art. VIII.

2. La una proprietate de a 2-a clasa, totu pe basa de acei 150 clacasi amestecati, s'eu egalu 300 simpli.

dile cu 1 p. boi dile cu palm.

30 clac. cu 4 boi, unulu 6 dile cu 4 vite si 12 dile cu palm. pe a.	360	360
90 clac. cu 2 boi, unulu 6 dile cu 2 boi si 18 dile cu palm. pe a.	540	1620
30 clac. fara boi, unulu 30 dile cu palmile pe anu	—	900

Totalu	100	2880
Din care dile se se faca 275 pog'one aratura, si la 1 pogonu 3 par. vite, si 8 dile cu palmile	825	2200

Mai remanu pentru caratura si alte lucruri (§ 13 3 d.)	75	680
--	----	-----

Proventulu din 275 pog. munca pe baza de mai susu ar fi 27.500 lei

Spese. Pentru 75 pag. ce sunt a se rescumpara, unulu 120 lei 9000

Chiria la 275 pog. circulandu la munca asta, à 10 lei 2750

Remuneratiune rectorulu de asta munca 750 12.500 „

Remane neto 15.000 lei

care se form'ea anualu dupe una mosia de clasa a 2-a, si pe urma de 300 clacasi simpli din munca de improprietare. Deci dar' se va statui prin lege de baza, cá fiacare rectoru alu munc'ei de improprietare aflatoru pe una proprietate de clasa a 2-a se respunda in dispoziitiunea guvernului pentru scopurile memorate, pe baza de unu clacasiu simplu cate 50 lei, implinindu si spesele specificate. —

Observ. Candu dar' s'ar' introduce una asia sistema prin legiuire, ar' fi in interesulu proprietariloru s'eu si alu arendasiloru loru, a primi singuri obligatiunea da fi rectori de munca improprietare, ca se nu aiba altu cineva amestecu pe proprietatea s'a, aflandu chiar pentru asta nu numai in presentu resplatare ci in totu viitorulu (vedi §§ 7, 8 si nota pe folia penultima). — Dar' candu acestia ar' refusa directiunea, guvernulu se denum'esca alti rectori cu conditiunile prevediute, inlesnendu pe cei fara medil'oe in timpu de 3 ani cu imprumutarea de sementia. (Va urmá).

Responsuri: Siro'ra. Noi speramu, ca D. P. Rusu ve va responde in scurtu cu fapt'a. Eu din partemu ve incredintiasu, ca deca Dsa va primi numai atati prenumeranti la Istori'a ce a promis' a o eda, cati ei potu acoperi spesele, cu buna s'ema nu va amana scoterea de su teascu a opului seu, inse nefiendu ajutat' din destulu, cu tota bun'a vointia ce o dovedescu barbatii de litere ai natiunei; se va afla silitu suspinandu a schimbá din umere nesprrijiniti, si a face numai pe catu le stá prin potintia fora a se da desperatiunei, fapta destulu de nobila si devotata binelui natiunei. — Se prenumera cu 2 fl. la auctorulu in Sabiu.

Nr. 185.

3—3

EDICTU.

Prin care Stefanu Todoranu din Bichisiu Capitanatulu Nasaudulu, care cu necredenti'a a parasitu pre legiuit'a s'a muliere Varvara Demianu, se prov'oca a se infaciosia inaintea acestui tribunale matrimoniale pana intru unu anu dela publicarea ac'est'a, altumentrelea se voru decide si fara densulu cele prin legi si can'one prescise.

Din sesiunea tribunalulu matrimoniale pentru dieoes'a Gherlei in 10 Decembre 1863 tienuta. pl. 1/2

Cursurile la bursa in 8. Martiu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 72 cr. v.
Augsburg	—	—	118 „ 75 „
London	—	—	119 „ 65 „
Imprumutulu nationalu	—	—	79 „ 50 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	71 „ 40 „
Actiile bancului	—	—	771 „ — „
„ creditulu	—	—	178 „ 10 „

Obligatii desarcinarii pamentulu in 3. Martiu 1864:
Bani 71.— — Marfa 71.50